

lokalit. Tak Miškovice jsou uvedeny v šesti případech jako Miskovice, Vinoř je nazývána Vinařským parkem (str. 58, 136 a 221), Satalice se 4x proměnily na Satanice, resp. Satanickou bažantnici, Jirny 2x na Jirn, Kbel na Kbel (str. 118). Korektuře uniklo i zdvojení údajů, které sice počítač přiřadil k sobě, přesto zůstaly neopraveny. Tak není jasné, zda se zdvojený údaj týká dvou uložených exemplářů, nebo zda je to jeden exemplář omylem zapsaný dvakrát. Např. na str. 116 se 2x uvádí nálezy Satalice 17. 9. 1956 a 2x 10. 2. 1957; na str. 115 je 2x Praha-Troja; na str. 148 2x Radotín 4. 4. 1992, jednou jako jeden exemplář a jednou jako více exemplářů — zde stačilo první údaj škrtnout. Autorům unikla i hrubá chyba, že název *Bisnius nitidulus* (Gravenhorst, 1802) je přisouzen dvěma různým druhům (str. 132). První druh *Bisnius nitidulus* je uveden správně, druhý má být podle bionomie a data u autora popisu zřejmě *Philonthus nitidus* (Fabricius, 1787). Zde byl v seznamu druhových názvů nalezen název *nitidus* omylem jako *nitidulus* a druh tak přerazen do rodu *Bisnius*.

Pražské lokality se popisují v úvodní části. Byla však vynechána charakteristika na druhy bohaté Satalické bažantnice. Ke konci 2. světové války tu měli Němci uloženy pod stromy trupy a křídla letadel a tyto části smontovávali v nedalekých Kbelích a Letňanech. Nálet spojenců pak letecké polotovary zničil kobercem střepinových bomb. Výbuchy a střepiny poškodily koruny a kmeny staletých stromů, takže se zde rozmnožily druhy arborikolních a nidikolních brouků. Nálet zároveň zneemožnil využití poškozených stromů, neboť střepiny ničily strojní pily. U všech zde zjištěných brouků možno vzhledem k udržení biotopu předpokládat nepřetržitý výskyt. Před vyhlášenou ochranou území byly sepsány všechny nálezy brouků a ptactva jako odůvodnění požadavku ochrany. Tento seznam by velmi doplnil Katalog pražských brouků. Měl by být uložen jako základ pro vyhlášení ochrany na Magistrátu hl. města Prahy.

U 28 druhů je uvedena lokalita Davle, z toho u 7 druhů (str. 71, 82, 100, 109, 189, 199 a 218) jako jediné naleziště; tyto druhy nutno zatím z pražských brouků škrtnout — Davle patří do Středočeského kraje.

U myrmekofilních drabčků je uvedeno jen málo údajů. Z r. *Zyras* jsem sbíral v Satalicích *Z. collaris* a *Z. haworthi*. *Z. cognatus* pak v Prokopském údolí a na Závisti, *Z. funestus* spolu se *Z. laticollis* a také *Z. limbatus* v Praze-Vysočanech. *Myrmoecia* je zde oddělena od rodu *Zyras*, připomínám, že pak musí být změněna koncovka druhového jména, tedy *Myrmoecia plicata*, nikoli *M. plicatus* (str. 223 a 246).

Z dalších chyb uvádím, že např. autor popisu *Tasgius ater* (str. 142 a 246) má být v závorce, neboť druh byl popsán jako *Staphylinus*, podobně u *Bisnius spermophilus* a *B. varipennis*, kde byli oba popsáni pod rodem *Philonthus*. *B. varipennis* byl navíc nesprávně uveden jako *B. variipennis*. Stejně chybně byl několikrát uveden i rod *Myllaena* (str. 168, 169), u něhož se správná transkripce střídá s chybnou *Myllaena*. Čtyři druhy r. *Cypbea* jsou uvedeny jako *Cypba*, *Omalium septentrionis* je uveden jako *Omalinum* (str. 54).

Z dalších doplnění uvádím u *Ocyopus pedator* Praha-Nusle a Praha-Vysočany. U *Platydracus latebricola* (má jen dva údaje) přidat Vysočany a Satalice (tento můj nálezy už uvedl Smetana v r. 1958, ale autoři jej přehlédli). U *Ontolestes baroldi* uveřejnil Z. Černý (Klapalekiana 1993) všechny známé nálezy, pro Katalog zde vplynuly navíc Stromovka a Komořany. U *Ocyopus macrocephalus* je uvedeno: „Jen jeden historický údaj. Vyhynulý druh. Závist, Lokay, 1869“. Sebral jsem na Závisti náhodně 1 exemplář (5. 6. 1988), druh se tedy udržel přes 100 let. Vyhynutí v Praze anuluje i další exemplář mé sbírky s lokálním lístkem: Praha-Radotín, VI. 1995, J. Schneider lgt. S vyhynutím nesouhlasím ani u rodu *Gymnusa*, jehož dva druhy jsou vedeny ze Satalic a Klánovic. Píše se u obou: „Dvě staré lokality. Druh nebyl později nalezen. Vyhynulý druh.“ Nenalezen, protože nehledán. Satalický nálezy je můj nálezy z 31. 7. 1960, kdy jsem druh sbíral vyšlapáváním z bahna obut ve vysokých holinkách. Bažiny zde zůstaly, ale dnes není možno vyšlapávat trsy ostrice za tabulkou chráněné oblasti. I v Klánovicích bažina zůstala, proto předpokládám nepřetržitý výskyt. Nesmyslné je pak tvrzení, že oba druhy vyhynuly v důsledku regulace břehů Vltavy a Berounky, stejně jako s nimi uvedená *Myllaena gracilis*, kdysi nalezená v Krči a v parku Hvězda (str. 224, 247). Podobně nevěřím na vyhynutí *Orachares angustatus*, neboť se vyvíjí v kompostech zahrádkářů, imaga se sbírají pouze v zimních měsících v letu nebo na osluněných stěnách blízko kompostu, takže unikají pozornosti.

Katalog je jistě zajímavým přínosem ke studiu fauny Hl. města Prahy, škoda jen, že nebyly odstraněny uvedené nedostatky a že nebyly kontaktovány pražské zdroje, takže údaje jsou neúplné.

Miroslav Dvořák

Autor věnuje honorář Nadaci Živa

R. Gerstmeier, T. Romig: **SLADKOVODNÍ RYBY EVROPY**. Vydal Mgr. Jiří Černý ve vydavatelství Víkend, 2003, 368 str. Cena neuvedena

Na našem trhu se objevila další rybářská publikace, a to překlad ing. Milana Peňáze, DrSc., německého originálu Die Süßwasserfische Europas, přepracovaného a vydaného v r. 2003 ve Franckh-Kosmos Verlag-GmbH et Co. ve Stuttgartu. Hned první dojem z publikace je příznivý: poutavý obal, dobře graficky upravený text, kvalitní papír a velké množství obrázků. Právě obrazová část je předností publikace, nalezneme zde 260 barevných snímků renomovaných fotografů, 20 barevných a 89 černobílých kreseb a 78 mapek. Naprostá většina fotografií je skutečně vynikajících a představují nám vybrané sladkovodní evropské ryby nejen živé v akváriu, ale v některých případech dokonce i pod vodní hladinou v jejich přirozeném prostředí. Ostatně publikací s kvalitní dokumentací evropských sladkovodních ryb není na knižním trhu mnoho. Za šťastné považuji zařazení stručného klíče na určování ryb (resp. čeledí) podle tvaru a obrysu těla.

Text výborné úrovně je rozčleněn do čtyř hlavních kapitol (Stavba a funkce ry-

bího těla, Systém a zoogeografie, Ekologie a Druhy ryb). V úvodu je popsána vnější stavba těla, kosterní, svalová a nervová soustava, smyslové orgány, trávicí soustava, plynový měchýř, dýchací orgány a krevní oběh, osmoregulace, vyměšování a pohlavní ústrojí. Následující kapitola obsahuje stručnou zmínku o systému ryb a zoogeografické poznámky. V kapitole Ekologie vodního prostředí lze najít základní údaje o obecné limnologii (voda, fyzikální a chemické podmínky ve vodě, teplota, plyny, pH), o látkové výměně ve vodě (primární a sekundární produkce), o typech vod a jejich společenstev, o jakosti vody a bioindikaci. Vzhledem k tomu, že se překladatel nespokojil pouze s převodem textu do našeho jazyka, nýbrž text i výrazně upravil a doplnil, objevuje se zde i kapitola věnovaná třídám jakosti vodních toků v České republice, které jsou barevně znázorněny na předšádce a jejich zařazení konkretizuje hydrologické podmínky našeho území. V kapitole Ekologie života jsou postupně probírána následující témata: všeobecné údaje o způsobu života, rozmnožování a vývoj, výživa, potravní organismy, nepřátelé ryb a ostatní vodní živočichové, nemoci a paraziti. V kapitole Ryba a člověk se čtenáři dočtou o základech rybářství včetně sportovního, chovu a vysazování ryb, rybářském hospodářství a biologii, rybích přechodech, vodních stavbách a znečištění vod a konečně i o jejich ochraně (doplňkem je i aktualizovaný Červený seznam ichtyofauny České republiky). Z výše uvedeného je zřejmé, že publikace nepřináší jen strohý přehled vybraných druhů ryb a mihulí, ale lze se dozvědět mnoho zajímavého o životním prostředí ryb a jejich ekologii.

Hlavní část knihy obsahuje podrobné popisy tří druhů mihulí a 70 rybích druhů, (stručně je zmíněno celkem 219 taxonů). U každého druhu je uveden název v češtině a vědecký název, dále názvy v angličtině, francouzštině a němčině a příslušnost k čeledi. Text se člení do odstavců věnovaných krátkému popisu druhu, poznávacím znakům, způsobu života a stanovišti, rozšíření a dalším (příbuzným) druhům. U každého popisu je navíc přehledná mapa Evropy s vyznačením výskytu.

Závěr patří systematické a vědeckému názvosloví, které se průběžně vyvíjí v souvislosti s novými poznatky. Překladatel spatruje jako prioritní úkol zaměřit se na ochranu genofondu před promíslením s nepůvodními jedinci pocházejícími z jiných oblastí.

Pokud bych měl uvést i nějaké výtky, rozhodně jich není mnoho. Trochu podivně vypadá zařazení akvarijní ryby kančíka červenoohrdlého v kapitole o parazitózách (jistě by bylo možné najít nějakou evropskou rybu s tímto onemocněním, navíc fotografie nepřináší detail, ale celkový pohled na rybu, tzn. že typický znak choroby není patrný). Vhodný by byl možná i kompletní seznam evropských sladkovodních ryb, i když by šlo již o rozšíření původního textu.

Zcela na závěr mohu jen zopakovat, že celkový dojem publikace, umocněný pečlivým překladem a doplňky vztahujícími se k našim vodám, je velmi příznivý a nezbyvá mi, než tuto knihu vřele doporučit našim zájemcům o rybářství, rybníkářství a sportovní rybolov.

Lubomír Hanel